

Curry-Lindahl K., 1988: *Däggdjur, Groddjur & Kräldjur* [Mammals, Amphibians and Reptiles — Ssaki, płazy i gady] Norstedts Förlag, Stockholm, pp. 396. ISBN 91-1-8641/42-3 [In Swedish]

Książka ukazała się w serii popularnych przewodników do fauny i flory Szwecji i Islandii. W przystępnej formie i na ogół rzetelnie pod względem aktualnego stanu wiedzy przedstawia charakterystyki 141 gatunków (w tym 113 ssaków), występujących w Skandynawii. Przez ten region Autor rozumie Danię, Finlandię, Islandię, Norwegię i Szwecję. Włącza tu też gatunki (choć nie wszystkie) tych trzech gromad kręgowców, występujące w krajach przyległych — Wielkiej Brytanii, Holandii, Belgii, RFN NRD, Polsce i w północnej części Związku Radzieckiego.

W części ogólnej krótko przedstawiono charakterystykę morfologiczną i biologię tych gromad, zasiedlenie Europy północnej przez poszczególne gatunki w okresie postglacjalnym, ze specjalnym uwzględnieniem Szwecji, a także podział systematyczny. Krótkie diagnozy taksonów wyższej rangi (rodziny, rzędu) poprzedzają bardziej szczegółowe opisy gatunków. Każdy opis zawiera krótką charakterystykę morfologiczną z podkreśleniem cech diagnostycznych, w niektórych trudniejszych przypadkach ilustrowanych prostymi rycinami. Rozmieszczenie gatunków podano dla całej Europy aż po Ural, w postaci zwięzłego opisu i schematycznej mapki. Szerzej potraktowane jest rozmieszczenie w Szwecji, przy czym w przypadku gatunków rzadkich lub mniej poznanych, albo też zmieniających zasięg w czasie, zastosowano dodatkowe ryciny. Dalej opis zawiera dane z biologii jak środowisko, pożywienie, zachowanie się, rozród, wiek itp., a także status ochronny, użytkowanie łowieckie, z określeniem sezonu polowań i wielkości pozyskania oraz podstawowe pozycje piśmiennictwa. Charakterystyki te uzupełniają kolorowe ryciny umieszczone na specjalnej wkładce i raczej wiernie odzwierciedlające szczegóły budowy i ubarwienia poszczególnych gatunków.

Niezupełnie są jasne kryteria doboru gatunków. Z jednej strony znajdujemy w książce charakterystyki ssaków dość odległych swym zasięgiem od Skandynawii, jak np. *Crocidura suaveolens* czy *Rhinolophus ferrumequinum* lub *Myocastor coypu*, z drugiej zaś brak form rozprzestrzenionych aż do południowych wybrzeży Bałtyku, jak np. *Neomys anomalus*, *Erinaceus concolor*, czy też występujących w najbliższym sąsiedztwie do wybranego regionu, jak np. *Plecotus austriacus*, *Castor canadensis*, *Bison bonasus*.

W wyborze literatury sięgnięto oczywiście do podstawowych dzieł monograficznych, nie uwzględniono jednak nowszych prac szczegółowych, mających czasem istotne znaczenie dla poznania rozmieszczenia poszczególnych gatunków, zwłaszcza pozostających w ekspansji. Tak np. *Mustela vison* zasiedla już północne regiony Polski, co jest znane zarówno z publikacji w periodykach jak i opracowań monograficznych z 1983 i 1984 r., a nie zostało w tej książce uwzględnione.

Ze względu na jej charakter i zgodnie z przeznaczeniem, książka zainteresuje przede wszystkim nieprofesjonalnych zoologów. Również herpetolodzy i teriolodzy znajdą tu podstawowe informacje, dotyczące ssaków, płazów i gadów występujących w Szwecji. Język szwedzki, w jakim książka się ukazała, stwarza oczywiste ograniczenia jej percepcji do kręgu czytelników z krajów skandynawskich.

Z. Pucek

Bannister J. L. et al., 1988: *Zoological Catalog of Australia, 5. Mammalia*. Australian Government Publishing Service, Canberra, pp. 273, ICBN 0 644 05009 8. USD 29.95

Katalog ssaków Australii ukazuje się w serii wydawanej już od 1983 r. Wcześniej tomy dotyczyły płazów i gadów (t. 1) oraz niektórych grup owadów (t. 2-4). Podstawą tego wydawnictwa jest skomputeryzowany system informacyjny fauny Australii, o ujednoczonych, bardzo zwięzłych zasadach, obowiązujących w całej serii.

Nazwy taksonów i ich zakres podano wg najnowszych, aktualnie obowiązujących źródeł. Wcześniej stosowane nazwy są w wykazie synonimów. Poszczególne gatunki ułożone są w rodzaje i rodziny, a te poprzedzone są ogólną charakterystyką.